

**Пам'ятайте
про
Україну!**

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Нью-Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

PIK LXXXIV. Ч. 165.

ДЖЕРСІ СІТІ і НЬЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ЛИПНЯ 1977

ЦЕНТІВ 25 CENTS

JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 20, 1977

No. 165.

VOL. LXXXIV.

СТВОРЕНО МІЖДЕПАРТАМЕНТАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ КООРДИНАЦІЇ ЗВ'ЯЗКІВ ЗСА З СССР

Маршал Д. Шульман

Вашингтон. — 3 Білого Дому інформують, що президент Джиммі Картер погодився на створення Міждепартаментального Комітету для координації зв'язків між ЗСА і СССР, який буде під загальним наглядом Державного департаменту, але в ньому будуть заступати Департаменти оборони, торгівлі і сільськогосподарства, як теж Центральна Розвідка Агенція (СІ-АВ-ЕІ), Крайова Рада Безпеки, Агенція для контролю над зброєю і для справ роззброєння, Крайове Аеронавтичне і Космічне Управління (НАСА) та Бюро наукового дорадника Білого Дому.

Головними завданнями цього Міждепартаментального Комітету буде дораджувати президенту Картеру щодо різних діяньок відносин із Советським Союзом, зокрема тепер, коли відносини між ЗСА і СССР ледько погіршилися, а також запевняти, що діяльність окремих департаментів і агенцій на відтинку зв'язків з Москвою буде скоординована.

Комітет матиме двох співпредсідників: д-ра Маршала Д. Шульмана, дотеперішнього директора Російського Дослідного Інституту Колумбійського університету і головного дорадника секретаря Сайруса Венса щодо советських справ, та Джорджа С. Веста, асистента державного секретаря для європейських справ. На пости співпредсідників Міждепартаментального Комітету їх запропонував д-р Збігнев Бжезінський, головний дорадник Білого Дому для справ крайової безпеки. Шульман і Вест звітуватимуть секретареві Венсові, який передаватиме звіт безпосередньо президенту Картеру, або за посередництвом д-ра Бжезінського.

Білий Дім зазначив, що Міждепартаментальний Комітет не формулюватиме політичні відносно таких „делікатних” справ, як обопільне обмеження стратегічної атомової зброї та подібне, але старатиметься запевняти, щоб уряд ЗСА мав наперед виготовлену політику в таких ділянках, як торгівля, обмін науковцями і студентами, щодо культ-обміну і т.п. В минулому цими справами займалася Крайова Рада Безпеки, зокрема за урядування Генрі Кіссінджера, але тепер повноважності цієї Ради обмежено і зменшено кількість її членів, і тому ці обов'язки переймає на себе новостворений Міждепартаментальний Комітет. В ньому Крайову Радку Без-

пеки заступатиме Вілліам Гайленд, головний дорадник д-ра Бжезінського.

Це перший раз в історії ЗСА створено такий міждепартаментальний комітет для координації зв'язків з однією державою, в цьому випадку з СССР. Аналітики вважають це за доказ, що уряд президента Картера далі дає першості відносинам з СССР, зокрема тепер, коли Москва часто критикує політику Білого Дому щодо людських прав, обмеження стратегічної атомової зброї тощо.

Щодо співпредсідників Міждепартаментального Комітету для координації зв'язків між ЗСА і СССР, то проф. Шульман у своїх наукових працях виявився прихильником якнайшвидшого покладення справи обмеження стратегічної атомової зброї, як теж прихильником послаблення міжнародних напружень, але рівнож зазначає, що не можна не реагувати на порушення підставових людських прав советськими властями. Він, однак, вважає, що „надто гострі зовнішні натиски” матимуть менший успіх щодо поліпшення стану людських прав у СССР, ніж довготривале послаблення міжнародних напружень, що, на думку Шульмана, спричинить до частинної лібералізації советського суспільства „еволюційним способом”.

**АСИСТЕНТ
БЖЕЗІНСЬКОГО
В СОВЕТСЬКИХ
СПРАВАХ**

Вашингтон. — Згідно з повідомленням Білого Дому в суботу, 16-го липня, д-р Збігнев Бжезінський, дорадник президента Картера в справах національної безпеки, найменував д-ра Самюела Гантінгтона, професора політичних наук при Гарвардському університеті, на спеціальну асистента для советсько-американських відносин.

Дмитро Левчук, видатний громадський і політичний діяч, згинув трагічно під колесами авта

В останній хвилині перед друком цього числа „Свободи” одержано з Філадельфії сумну вістку, що в понеділок, 18-го липня, у Філадельфії згинув трагічно під колесами авта, як переходив вулицю, св. п. Дмитро Левчук, в Україні колишній юрист-консультант в Києві, а на еміграції провідний діяч Гетьманського руху, видатний суспільно-громадський діяч, член керівних органів УККА. Був постійним коментатором щоденника „Америка”, принагідно дописував до „Свободи”. Згинув на 77-му році життя, осиротівши дружину Ірину, сина Сергія з родиною та дашулю і ближчу родину, як і всю українську громаду.

Парастас буде відправлений в п'ятницю, 22-го липня, в год. 8-й вечора в

похоронному заведенні Насевича у Філадельфії, а похорон відбудеться в суботу, 23-го липня з похоронного заведення до церкви св. Покрови при 6627 Н. 12-й вулиці і опісля на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

З обставин трагічної смерті св. п. Дмитра Левчука відомо, що того трагічного дня нього понеділка він біля год. 11-ої перед полуднем ішов до поблизої бібліотеки і коли переходив вулицю, його в розгоні вдарило авто. Покаліченого перевезено негайно до лікарні та заряджено наглу операцію, під час якої він і помер. Поліційні власті досліджують справу переслідуючи водія авта, що ним був професор університету, та свідків.

Сенатор Дол пригадує президенту Картеру Тиждень Поневолених Націй

Вашингтон. — В понеделік, 18-го липня, коли почався третій тиждень липня, призначений схваленням Конгресом ЗСА законом як Тиждень Поневолених Націй, сенатор Боб Дол переслав президенту Джиммі Картеру телеграму, зміст якої говорить сам за себе. Текст телеграми передаємо в доповненні українському перекладі:

Дорогий Пане
Президенте!

Третій тиждень липня, від 17-го до 23-го, є офіційно призначений Крайовим Комітетом Поневолених Націй, Інк., як Тиждень Поневолених Націй. Від 1959-го року, коли пре-

зидент Двайт Д. Айзенгавер підписав публічний закон 86-90, кожний Президент відмічував що рокову подію, видаючи прокламацію Тижня Поневолених Націй. Я заклинаю Вас продовжувати цю традицію, яку започаткували і якої дотримувалися Ваші попередники.

Беручи до уваги теперішню ситуацію в світі, як і факт, що Београдська підготовка конференції все ще відбувається, навіряд чи є більш сприйнятлива нагода підтвердити Ваше сильне зобов'язання відносно людських, релігійних і національних прав.

Широ Ваши
Боб Дол
сенатор ЗСА

Ізраїльський прем'єр прибув до Вашингтону на наради

Вашингтон. — Після триденного перебування в Нью-Йорку, де він зустрічався з цивільними і релігійними провідниками жидівської громади в ЗСА, ізраїльський прем'єр Менахем Бегін у понеділок, 18-го липня увечері, прибув до Вашингтону, щоб протягом вітрянки і середі відбути наради з президентом Джиммі Картером, державним секретарем Сайрусом Венсом, секретарем оборони Гарольдом Бровном, секретарем скарбу Майкелом Блументалом і Збігневом Бжезінським, дорадником Білого Дому для крайової безпеки.

Прем'єра Бегіна на вашінгтонському летовищі зустрічав секретар Венс і ряд інших високих урядовців. Під час короткого інтерв'ю прем'єр Бегін, який очолює консервативну коаліцію Лікуд, висловив надію, що в наслідок нарад з президентом Картером вже і так добрі відносини між ЗСА та Ізраїлем стануть „ще ліпшими” та що пошастить зробити дальший важливий крок в бік встановлення „дійсного миру” на Близькому Сході.

Хоча раніше члени уряду ЗСА висловлювали побоювання, що між президентом Картером і прем'єром Бегіном може дійти до зудару, бо Бегін обстоює становище, що Ізраїль не повинен звільняти окупованих арабських територій, а президент Картер вважає, що Ізраїль так повинен звільнити більшість із цих земель, як теж погодитися на створення „батьківщини” для палестинських арабів, правдоподібно у федеративному зв'язку з Іорданією. Ці побоювання тепер зменшилися, бо Бегін заявив готовість його уряду брати участь у міжнародній конференції в Женеві, і то без жадних передумов, як теж повідомив, що Ізраїль може погодитися на „всоголосний мировий договір”, а не тільки на розв'язку поодиноких проблем.

Менахем Бегін теж планує зустрітися з чільними членами обох Палат Конгресу, а в четв'єр вернеться до Нью-Йорку на дальші зустрічі з американськими жидами.

Представники УККА відвідають літні табори молоді

Нью-Йорк (УККА) — Тисячі української молоді перебуває в літніх місяцях на таборах. В рядах молодічних організацій вони набувають знання з української культури, вчать української пісні, танку та проводять час на розвагах.

В порозумінні з провідними молодічними організаціями, представники Українського Конгресового Комітету Америки відвідають в липні цього року молоді в цих літніх таборах. В склад делегації УККА входять:

проф. Л. Добрянський, Й. Лисогір, пані Слава Рубель, І. Базарко, А. Лозинський й І. Дябога. Делегація відвідає табори в такій черзі: В суботу, 23-го липня, пластові табори на „Вовчий Тропі” в Іст Четтемі, в пополунавних годинах оселю ОД-УМ „Київ” в Акорді, Н.Й., а ввечері того ж дня — літню школу на Союзівці; в неділю 24-го липня — оселю „СУМА” в Елленвілі, Н.Й., а після відбуде зустріч з молоддю на оселі УРС-Союзу „Верховині” в Глен Спей.

Пласт зайняв офіційне становище до справи членства в Пласті сл. п. Степана Бандери

Нью-Йорк. — Майже 18 років після вбивства з наказу Москви провідника ОУН Степана Бандери в Мюнхені, Головна Пластова Булава на своєму засіданні 25 лава на своєму пленарному засіданні 25 червня ц. р. вперше офіційно potwierдила, що Покійний був членом Українського Пласту до кінця свого життя, — подаючи з поінформованих пластових джерел.

Степан Бандера став пластуном в Стрию в 1927 році і належав до пластового куреня „Червона Калина” з яким ввесь час держав тісний зв'язок і вважав себе його „членом”. З огляду на

своє політичне становище і конечність конспірації, яка вивалася оправданою, на еміграції Покійний не брав активної участі в пластовому житті, що після вбивства давало підстави деяким пластунам квестіонувати його пластову приналежність.

Загін „Червона Калина” довгі роки інтервеновав в його справі, а зокрема після того, як ГПБ в 1970 році зайняла позитивне становище до справи членства Головного Командира УПА ген. Тараса Чупринки, який був членом куреня „Чорноморців”.

Рада Безпеки погодилася на прийняття В'єтнаму до ОН

Нью-Йорк, Об'єднані Нації. — Члени Ради Безпеки Об'єднаних Націй погодилися, що об'єднаний В'єтнаму повинен бути прийнятий до Об'єднаних Націй шляхом погодження без формального голосування. Формальності про прийняття В'єтнаму до ОН мали бути покладені на засіданні Ради Безпеки у вівторок, 19-го липня ц.р. Делегація З'єднаних Штатів Америки в Раді Безпеки погодилася на форму узгодження без голосування і це мало б бути форма окремого призначення для В'єтнаму. В'єтнамська делегація також погодилася з тією процедурою. В листопаді минулого року делегація ЗСА наклала вето на прийняття В'єтнаму до ОН з поясненням, що речники Ганюю

відмовлялись тоді подати листу пропашних американських воєнків, які брали участь у боях з північно-в'єтнамськими військами. В травні цього року делегати В'єтнаму погодилися передати Вашингтону додаткові інформації про пропашних воєнків і делегати ЗСА заявили, що вони не ставитимуть більше вето проти прийняття В'єтнаму до ОН.

Пологодження тієї справи на Раді Безпеки усуне всякі труднощі під час голосування на Генеральній Асамблеї, яка радитиме тут у вересні. Рада Безпеки рекомендуватиме також прийняття до ОН новоствореної самостійної держави Джебути і тим самим членство ОН підвищиться до 149 держав.

Пентагон помиляється щодо сили советської флоту — каже конгресмен

Вашингтон. — Демократичний конгресмен Лес Аспін із Вісконсину, колишній урядовець Департаменту оборони, оприлюднив досить довгий звіт, в якому твердить, що Пентагон і військова флоту ЗСА постійно перебільшують силу советської флоту, як теж помиляються щодо швидкості розбудови нових кораблів Советським Союзом. Аспін, який часто виступає пропозиції щодо зменшення оборонного бюджету ЗСА, твердить, що „велетенська советська флоту” фактично не існує, а Пентагон вимагає „непотрібних великих витратків” на розбудову американських військових кораблів. Він вважає, що американ-

ські розвідчі чинники помилялись в минулому і помиляються тепер щодо сили військової флоту СССР, що доводить до надмірних витратків Департаменту оборони ЗСА.

Совети зменшили число дорадників в Сомалії

Нейробі, Кенія. — Пресові агенції інформують, що Советський Союз обмежив кількість своїх дорадників, військових експертів і техніків в Сомалії, що казує на охолодження відносин між СССР і Сомалією, хоч, як запевняють арабські джерела, від'їзд відповідного

числа советських дорадників на „родіну” не був вислідом вимоги сомалійського уряду, а радше формою баняусу у розподілі дорадників між Етіопією і Сомалією, країнами, які від давніх часів є традиційними ворогами.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ Є ЧАСТИНОЮ СУМЛІННЯ — КАЖЕ СОВЕТСЬКИЙ ПОЛІТВ'ЯЗЕНЬ

Нью-Йорк (Пресова Служба ЗП-УГВР). — Передасмо поширене в самвидаві звернення українського політ'язня Дмитра Квещька до заступника генерального прокурора СССР С. Гусева. Д. Квещько перебуває у Пермському таборі за злогладну приналежність до Українського Національного Фронту. Учителю по професії, він походить з Івано-Франківщини; засуджений в 1967 році на 15 років позбавлення волі.

Заступникові Генерального прокурора СРСР, державному радникові юстиції І-ої класи, С. Гусеву від незаконно репресованого політ'язня Дмитра Квещька

чинця. Мені здається, що Ви несправедливо... (нерозбірливо) плямисте шляхетне ім'я великого вченого, без жадних конкретних і ясних пояснень щодо мети, змісту, суті і характеру т. зв. „... (нечітко) заяви” вченого. Ви дезінформуєте читача, спантелюєте його і заплутуєте.

Вельмишановний гр. Гусев!

Я прочитав в газетах, що Ви погрозували судовою розправою світової слави вченому, видатному фізику, лауреатові Нобелівської премії, академіку А. Д. Сахарову, за те, що він, будучи то, займався „наклепом”, що наплює радянський державний і суспільний лад. Я не збираюся вивиснювати, що Ви розумієте під терміном „наклеп”, які є Ваші критерії адекватної дифініції цього поняття, але я думаю, що я не помилюся, коли скажу, що академік та й ще лауреат Нобелівської премії, а треба підкреслити, що радянська наука не є багата на вчених такого масштабу, не вдатиме на себе тогу наклепника-злочинця.

(Закінчення на ст. 4-й)

Советський дисидент відмовляється свідчити проти Орлова

Москва. — Александер Подрабінєк, активіст на відтинку оборони людських прав в Советському Союзі, заявив закордонним кореспондентам, що речники КГБ дали йому два дні до надуми: або він свідчитиме на процесі проти д-ра Юрія Орлова, якого советський суд судитиме за „зневагу батьківщини”, або за відмову свідчити його самого судитимуть і він може одержати 7 років в'язниці та 5

років заслання. Подрабінєк є членом Комітету, який займається збиранням доказів, що КГБ вживає психіатричні заклади для зламання політичних в'язнів. Подрабінєк, якому минуло тільки 23 роки життя, заявив, що він й далі відмовлятиметься від свідчення проти Ю. Орлова, який донедавна був головою нагляда за виконанням Гельсінкської угоди в Советському Союзі.

СТУДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА, СТУДЕНТСЬКІ І ГРОМАДСЬКІ СПРАВИ ТА ДИСИДЕНТСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ, БУЛИ ТЕМОЮ ДВОДЕННОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СУСТА В ГАРВАРДІ

Кембридж, Масс. (Ід). — Студентські справи, професії, Фонд Катедр Українознавства в Українському Науковому Інституті при Гарвардському Університеті та порушення людських прав в Україні були темами дводенної конференції Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА), яка відбулася тут у приміщеннях Гарвардського університету минулої суботи і неділі, 16-го і 17-го липня.

Біля 75 студентів з Ратгерського університету в Нью-Бронксвіку і Ньюарку, ньюаркська Студентська Громада, студенти університетів у Сан Дієго, Вашингтоні, Нью-Йорку, Філадельфії та Делаварському університеті взяли участь в нарадах.

Конференція відбулася в тому самому часі, коли відбувалися курси українознавства в Літній Школі Гарварду з участю 160 студентів, найбільшої кількості студентів в історії цих курсів.

Три семінари були заплановані під час конференції з рамени СУСТА і УНІГУ.

Перший семінар відбувся в суботу вранці і включав теми професій та кар'єр.

Опісля відбувся панель доповідями були проф. Омелян Пришак, голова катедри української історії і голова УНІГУ, мгр Степан

Представники Студентських громад дебатує над студентськими справами під час конференції СУСТА в Гарварді 16 і 17 липня ц. р.

Хемич, голова ФКУ, мгр Едвард Касинєш, бібліотекар УНІГУ, та мгр Богдан Тарнавський, скарбник ФКУ.

Проф. Пришак у своїй доповіді звернув головну увагу на роботу УНІГУ від початку його заснування до теперішнього часу. Він закликав усіх здібних українських студентів студіювати українознавчі предмети і не залишати цих предметів менш кваліфікованим студентам, як це подекуди буває. Проф. Пришак сказав, що тим способом провідні пости українського суспільства будуть заповнені лише найздібнішими молодими людьми.

Мгр Касинєш у своїй доповіді перестерігав проти т. зв. „інтелектуального генциду”, що — на його думку — існує в Америці. Цей генцид, казав

він, виявляється в формі знищення багатьох книжок, які знаходяться в приватних бібліотеках. Мгр

Касинєш підкреснув, що античні українські книжки повинні бути передані до

(Закінчення на ст. 4-й)

Надзвичайний Конгрес ЦеСУС відбудеться в Торонті 5-7 єрпня

Торонто. — Контрольна Комісія Центрального Союзу Українського Студентства (ЦеСУС), світової надбудови українських студентських організацій в країнах вільного світу, за підписом свого голови Зеновія Зварича інформує, що заповіджений вже раніше Надзвичайний Конгрес ЦеСУС відбудеться в дня 5-7 єрпня ц.р. в приміщеннях Торонтоського університету. В першому дні Конгресу, в п'ятницю 5-го єрпня, передбачається тільки реєстрацію та товаришів зустрічі, а формальне відкриття Конгресу відбудеться

в суботу, 6-го єрпня. У програмі Конгресу цього дня передбачено вибір Президії і комісії, зати Контрольної комісії і членів Управи ЦеСУС та складових студентських союзів і товариств. Засідання поодиноких комісій, їх звіти та дискусія над ними, схвалення нового статуту і вибір нової Управи ЦеСУС передбачені на третій день Конгресу, неділю 7-го єрпня, після участі в Богослуженнях. У перших двох днях Конгресу у вечірніх годинах передбачені студентські зустрічі і забави.

Гості з Австралії в „Свободі“

Гості з Австралії на відвідині у редакції „Свободи“. На фото: Ірина і Василь Галики в розмові з ред. Любов Колесенко.

Джерзі Ситі. — Із південної Австралії, Аделаїди, по дорозі вступили до Англії приїхали сюди Ірина та Василь Галики, недавно, відвідаючи Головну Канцелярію та редакцію „Свобода“. В розмові з редакторами п-во Галики висловили своє спостереження, що українська громада в Америці стоїть краще фінансово, як українська в Австралії, що м. і. вказується в побудові імпульсних будівель, власниками яких є українські установи, хоч би, наприклад будівлі-хмаро-

сягу УНСОУ. Гості з Австралії були зокрема зворушені тим, що біля будівлі УНС мас жовто-блакитний прапор. „У нас, в Австралії, український прапор можемо вивисувати тільки з нагоди якихось національних важливих роковин, а щоб на постійно він міг залишитись — це неможливо“. Ірина та Василь Галики планують, побувши ще якийсь час в Америці — Філадельфії та Детройті, відвідати українську громаду в Канаді.

ПРО ЧИКАЛЕНКА...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

видавання газети „Радя“, що проіснувала десять років і відіграла неабияку роль у українському національному відродженні. Як виглядало б відродження українства і українська національна революція, якби в нас не було меценатів типу Євгена Чикаленка? Або Василя Смирненка, цукрового промисловця, що був фундатором різних акцій Київської Старої Громади. Це власне про Смирненка висловився Євген Харламович, що він „захопився українською справою не тільки до глибини своєї широкі душі, але й до глибини своєї кишені“.

У західному цивілізованому світі багато пам'ятників культури завдячують своє існування щедрості приватних меценатів. Нагорода Пуліцера, нагорода Нобеля зробили імена своїх фундаторів безсмертними. Теж і в українській культурі приватні меценати відіграли неабияку роль. Український лікар Максим Парпур записав своє прізвище в історії нашої культури тим, що за власні гроші видав „Енеїду“ Котляревського, чим дав початок новітній українській літературі. Перше видання Шевченкового „Кобзаря“ завдячуємо щедрості українського поміщика Бориса Мартоса. Перед Першою світовою війною Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові, а зокрема його впливовий журнал „Літературно-Науковий Вістник“, могли виконати свою велику місію тільки підтримці свідомі і жертвенні українських громадян із Східної України: цукрового промисловця Василя Смирненка, поміщика Єлисавети Милорадович-Скоропадської, професора — хірурга Павла Пелехину та нашого ж Євгена Чикаленка. З перспективи сьогодення дві перші декади НТШ у Львові (1892—1913) — коли появилось біля 500 томів українських наукових видань і то в час, коли в підросійській Україні діяв Емський указ — заборона видань українською мовою — ці дві перші декади виглядають як одна із світліших сторінок історії нашої культури.

Але не всі сучасники вміли цю діяльність оцінити. Багато навіть освічених галицьких русинів вважали цю діяльність за „люксус“, що „не випливає з наших домашніх потреб“ і навіть не тішилися, що чужинський світ, який розуміє і цінить наукову роботу, буде „хвалити наші наукові видання“, бо були переконані, що із цього „для нас властиво ніякого реального пожитку не буде“. Чи не звучить це знайомо й сьогодні? Чи не звучить болісною актуальністю цитата із статті Івана Франка, який переконував всіх охочих освічених галичан, що „тільки сею дорогою, переваривши ті науки здобутки, ми можемо вийти з епохи дилетанства і безплідного політиканства і увійти в епоху дозрілості та практичної політики“?

Найповажніші дві акції української еміграції на захолі — це Енциклопедія Українознавства та Український Науковий Центр у Гарвардському університеті. Ці два наукові досягнення даватимуть у майбутньому дивиденди навіть тоді, якби вся решта українського громадського життя занікла й підпала. Обидві ці акції сперті на фундаторів-меценатів. Як знаменито висловився один із громадян-жертводавців, на фонд Катедри Українознавства, „дає не той, хто має, а той хто розуміє діло“. І тому на першому місці серед фундаторів-меценатів Енциклопедії є організації Пласт, що її зібрав меценатство за роки 1954—71 досягло суми 32,000 доларів. Перше українське видання Енциклопедії стало основою наступного англійського видання, що його спонсором — меценатом став, з ініціативи тодіш-

нього редактора „Свободи“ св. п. д-ра Луки Мішути, Український Народний Союз. Можна подумати, що організація молоді сама могла б претендувати на громадську субсидію, а не давати ще фінансову підтримку іншим акціям — але тут саме знаменита ілюстрація вищесказаного. Володимир Юрковський найбільший Гарвардський меценат, що склав на ФКУ суму понад 162,000 доларів, ані наступні Гарвардські меценати Євген Омельський (78,000 дол.) чи Петро Яник (42,000 дол.) не належали напевно до найбагатших українців в Америці. Але вони належали до тих, хто „розумів діло“, до тих, що захопились справою „до глибини своєї кишені“.

Історія не один раз вже вчила нас, що гроші, вкладені у будинки, служать лиш тимчасовим шлям. Вистачить одної бомби, одного пожежу, щоб усе це майно зникло. Чикаленкові гроші, що були вкладені у купно Академічного Дому у Львові, виконали своє завдання у свій час. Але сьогодні — це лиш футуристична історія. Зате фонди вкладені в Наукове видавництво НТШ дають дивіденди дотепер. „Літературно-Науковий Вістник“ можна і сьогодні в далекий від України Америці студіювати й досліджувати; копії його на мікрофільмах доступні історикам української культури у різних американських бібліотеках. Літературне чи наукове видання не так легко зникнути як будинок. Вистане, щоб зберігся один тільки примірник — і видання воскресє наново.

Смирненко, Чикаленко, Скоропадська — Милорадович, Пелехін і інші своїми грошми, своїм розумінням діла врятували українську культуру й науку в найтемніший час страшного Емського указу. Аж дивно, що у багатій, капіталістичній Америці, в самому центрі найсвідомішого нібито українства, при наявності такої великої кількості українських можних підприємців і професіоналів, і лосі це не завершено збірки фондів на остаточне вивінування Українського Наукового Інституту в Гарварді. Залізистість бере, коли читаєш у пресі про те, що одним помахом пера — одним чехом — без доволітньої дискусії і суперечки, без жебранин і дрібного політиканства — уфундовано катедру вірменських студій на Пенсильванському університеті, або не так уже й давно — катедру японської права у ірвингівській школі Гарварду. А в нас? Ентузіястів, що розуміють справу, не бракує. Але... На Гарвардському бенкеті у Філадельфії звернув на себе увагу факт, що тисячниками-меценатами ФКУ стали молоді люди: докторанти, що живє із скромної стипендії, та два молоді професіоналісти, які тільки що стали на свою першу професійну працю... Але наші фінансові установи, наші підприємці, наші професіоналісти? Якщо стипендіст жертвує тисячу доларів із своїх скромнихощадностей, то скільки пропорційно повинен дати український лікар, що його річні заробітки переходять суму 100,000 доларів? Не кажучи вже про наших мільйонерів, а ми і таких вже маємо!

„Noblesse oblige“ — шляхетство обов'язує! — казали колись аристократам. Не менше зобов'язує і майно. Євген Харламович, „на всю губу пан“, розумів це прекрасно, але чи розуміють це наші українські „nouveau riches“ в Америці? Хіба в нас так мало людей типу Чикаленка, людей великої громадської візії, що захоплюються українською справою до глибини своєї кишені? А чи може ми не вміємо відрізнити дрібне від великого і завертаємо до рівня тих галицьких русинів кінця XIX століття, що для них наука була не більше як зайвий „люксус“?

Пам'яті митрата Василя Гриника

[У 40-ий день смерті]

З Польщі наспіла в червні ц. р. прикра вістка, що 31-го травня 1977 р. в Перемішлі відійшов у вічність видатний богослов митрат Василь Гриник. Помер на 81-му році трудоблюбного життя, виконуючи від 1967 р. обов'язки генерального вікарія і синкела Помісної Української Католицької Церкви в повенській, себто Людовій Польщі. Св. п. о. Митрат Василь Гриник належав до вимовних наших духовників у Перемиській Епархії XX сторіччя. Був професором історії Української Католицької Церкви в Духовній Семінарії за Владики Йосафата Кошиловського Ісповідника віри Христової. Був крилошанином Капітули, визначався талантом видатного проповідника, а над усе рено служив Богові, Українській Церкві та Україні. Батьківщині служив у вільних змаганнях з крісом у руках, а коли відгрімали бойові гармати й „встоялись не було в силі“ то воєк св. п. Василь Гриник проміняв кріс на Хрест і посвятив решту свого життя Богові, Українській Церкві та нашому Богочинному народові. Треба відмітити, що 4-ох братів св. п. о. митрата Василя Гриника полягли за волю України, а 5-ий брат минулого року помер в Західній Україні, переживши довгі роки в московських лагерьх і мордівнях.

Після 2-ої світової війни св. п. о. митрат Гриник був в'язнений польською людового поліцією і пережив різні побої і нелюдські прикроші у тюрмі, що підорвало дуже його здоров'я. Вийшовши з тюрми, душпастирював недалеко Гданська, а від 1967 р. найменований Генеральним Вікарієм нашої Церкви в Польщі, переїхав на парафію до катедрального нашого города Перемішля. За ті останні роки довелося о. митратові В. Гриникові пережити багато шикан з боку римо-католицького духовенства, як і теж від урядових чинників. Скільки заходів не робив св. п. о. митрат Гриник у кардинала Вишинського в справі віддачі катедри Перемиських Владик, до речі одного з найстарших наших Єпископств, а також в урядових чинників, але на жаль справедливих і законних наших домагань не сповнено ні у Варшаві, а ні у воевдському місті в Рясеві. Св. п. о. митрат Гриник інтерв'ював у Ватиканського висланика до Варшави арх. Касаролі в цій же самій справі, але відповідь була: „Ждіть і ждіть“, подібно як це тепер Ватикан каже ждати на визнання існування нашого Патріярхату. Роками св. п. о. митрат Гриник домагався дозволу скликати Провінційний Соборчик наших Отців у Польщі, які під цю пору виконують душпастирські обов'язки в числі приблизно 40, то вимога Варшави завжди була: „Тільки в польській ензику“, що св. п. о. митрат також завжди відкидав. У 1972 р. Перемиський біскуп таке дав дозвіл такий Соборчик відбутися, на якому вирішено завести однообразність в Богослужбах у наших Церквах у Польщі. Треба відмітити, що наша Катедра в Перемішлі все ще є в посіданні Отців Кармелітів, а наші Богослужби відбуваються в „комірному“ в костелі Серца Єзусового. Впрочім нашу Церкву в сучасній Польщі тракують по-мачушиному під кожним оглядом і з усіх боків. Однак, наші там Отці душпастирі по-геройськи виконують свої важливі обов'язки!

Св. п. о. митрат Гриник серед важких умовин закупив парафіяльний дім, бо палата нашого Єпископства є окупована урядовими установами. Він побудував на місцевому Перемиському цвинтарі величавий т. зв. вічний дім з мармурованою табличкою, на якій виписані імена й прізвища двох останніх владик Кир Йосафата й Кир Григорія, як і теж прізвища перемиських наших митратів і крилошан. У цьому домі-гробівці похоронено заслуженого для нашої Церкви Страдниць

Василь Качмар

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСОУ!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

В СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА і ДІДУНЬЯ

св. п. о. крилошанина **-ВАСИЛЯ ТАНЧАКА-**

будуть відправлені

дня 26-го липня 1977 року **СВ. СЛУЖБИ БОЖІ**

в слідуючих церквах: Римі, Люрді, Аргентині, Торонті, Нью Йорку, Нью Брансвіку, Левістоні і Лісбон Фолсі.

Просьмо про молитви за Покійного.

ОЛЕНА ТАНЧАК — дружина
Д-р МАРИЯ ТАНЧАК-ДИДЬО — дочка з мужем д-ром ЮРІСМ
ЮРКО і МАРКО — внуки

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ Найдорожчого МУЖА

св. п.

МИКОЛИ ДЕНИСЮКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в Соборі св. Володимира і Ольги в Чикаго, Ілл. у середу, 27-го липня 1977 р., о год. 7:45 ранку.

Про молитви за душу Покійного просить — дружина **ЛЮБОМИРА**

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ Дорогої ТЕТІ

бл. п.

АННИ з САДОВСЬКИХ ДЕНИСЮК

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в Соборі св. Володимира і Ольги в Чикаго, Ілл. у понеділок, 1-го серпня 1977 р., о год. 7:45 ранку.

Про молитви за душу Покійної просить — **ЛЮБОМИРА ДЕНИСЮК**

Канцелярія

Д-ра **ВАСИЛЯ САЛЯКА**

буде закрита на час вакацій

від 1 до 21 серпня 1977 р.

Український Культурний Центр в Гантері, Н. Й.

при церкві св. Івана Хрестителя

Подасмо до ласкавого відома, що

в суботу, 23-го липня 1977 р., в гражді

О год. 7:30 веч. — Проф. д-р **ІГОР СОНЕВИЦЬКИЙ** викладатиме доповідь (2-га частина) з музичними прикладами на тему „Шевченко і музика“.

О год. 8:30 веч. відбудеться **ВЕЧІРКА з ТАНЦЯМИ** при звуках оркестри „ВОДОГРАЙ“.

До численної участі запрошує Громадянство — **КОМІТЕТ**

Українська Спортова Централья Америки й Канади

повідомляє, що

в днях 20 та 21-го серпня 1977 року на стадіоні Рочестерського Технологічного Інституту в Рочестері, Н. Й. відбудуться

XVIII. ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ПЕРШОСТІ УСЦАК на 1977 рік

у слідуючих конкуренціях:

- Наймолодші юнаки й юнаки (13-15 р.): 100 м., 4 x 100 м., стрибок у довжину, стрибок у висоту, мет диском, стусан кулею, 800 м. юнаки.
- Середні юнаки (16-18 р.): 100 м., 4 x 100 м., 400 м., 800 м., стрибок у довжину, стрибок у висоту, мет диском, мет ратищем, стусан кулею.
- Середні юнаки (16-18 р.): 100 м., 4 x 100 м., 400 м., 800 м., 1500 м., 4 x 400 м., 3000 м., стрибок у довжину, стрибок у висоту, трискок, стрибок жердиною, мет диском, мет ратищем, стусан кулею.
- Жінки: 100 м., 4 x 100 м., 400 м., 800 м., стрибок у довжину, стрибок у висоту, мет диском, мет ратищем, стусан кулею.
- Чоловіки: 100 м., 4 x 100 м., 400 м., 800 м., 1500 м., 4 x 400 м., 300 м., стрибок у довжину, стрибок у висоту, трискок, стрибок жердиною, мет диском, мет ратищем, стусан кулею.
- Зголошення до змагань, подаючи прізвище, вік і конкуренцію, слати на адресу: Roman Kucil, 79 Chevalier St., Rochester, N.Y. 14621. Tel. (716) 467-2377 or (716) 275-2308.
- Вписове 8.00 дол. від особи.
- Початок змагань: субота, 20-го серпня, 9:30 рано; неділя, 21-го серпня, 10:15 рано.
- В суботу, від год. 8:30 веч. до 12-ої — **ВЕЧІРКА й ЗАБАВА** для всіх учасників змагань, в готелі **HILTON INN ON THE CAMPUS**.
- В неділю, Богослужби в українських церквах, в год. 8:30 рано.
- Прохарчування у власному заряді.
- Нічліги, у власному заряді, в готелі **Hilton Inn On The Campus**, 175 Jefferson Rd., Rochester, N.Y. 14623. Tel. (716) 436-2080.
- Звертається увагу учасникам, що Chevrolet Truck with vinyl-tex surface вимагає капців без шпиль, або з короткими ¼ інчовими цвяхами.
- У змаганнях можуть брати участь змагуни (-ки), яких Т-ва є членами УСЦАК.

УКРАЇНЬСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ

БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

**5th ANNUAL ST. JOSAPHATS
UKRAINIAN ARTS & CRAFTS FESTIVAL**
ROCHESTER, N. Y. — AUGUST 18-21, 1977
(Attendance over 25,000)
ЗАПРОШУЄ ДО УЧАСТІ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ,
ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ У ВИСТАВЛЕННІ І ПРОДАЖІ
СВОЇХ ТВОРІВ.
For further information contact:
BOHDAN WENGLOWSKYJ
83 Scotch Lane, Rochester, N.Y. 14617 (716) 342-0111

ПОВІДОМЛЕННЯ

Адміністрації „Свободи“

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ
І ПООДИЛОК ОСОБИ.

**ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ
ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ
ОГОЛОШЕНЬ**

**ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ
НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ.**

ОКРЕМИХ ЛИСТІВ В ТІЙ СПРАВІ
НЕ БУДЕТЬСЯ ВІДПИСУВАТИ.

Нема то як на Союзівці!

Оселі
Українського
Народного
Союзу
в Кетскільських горах
біля міста Кергонксон, Н. Й.

П'ятниця, 22-го липня, год. 10-та веч. —
ЗАБАВА
при звуках оркестри „Тризуб“ з
Асторії.

Субота, 23 липня
Год. 8:30 веч. —
Павло Покорний, тенор
Акомпаньямент — Оріся Покорна,
Чикаго, Іл.
Аня Дидик — конферансьє
Год. 10-та веч. —
ЗАБАВА
при звуках оркестри „Союзівки“.

Неділя, 24-го липня —
Виставка образів
Михайла Мороза
Год. 8-ма веч. —
„50-річчя творчості праці мистця“ —
М. Мороз

- П'ЯТНИЦЯ, 29-го ЛИПНЯ — ЗАБАВА, при звуках оркестри „САМОЦВІТ“ з Монтерлоу.
- СУБОТА, 30-го ЛИПНЯ, год. 8:30 веч. — „КОБЗАРІ“ — український народний ансамбль, Омага, Небраска.
- ЗАБАВА — Оркестра „ВЕСЕЛІ ЧАСИ“, Чикаго.
- НЕДІЛЯ, 31-го ЛИПНЯ — Виставка ліногравіру В. БАЛАСА. Вечором „Україна у вишивці“ — доповідь МИРОСЛАВИ СТАХІВ.
- СУБОТА, 6-го СЕРПНЯ — Програма присвячена 25-РІЧЧЮ СОЮЗІВКИ у виконанні ансамблю СОЮЗІВКИ.
- ЗАБАВА — Оркестра „ТЕМПО“.
- НЕДІЛЯ, 7-го СЕРПНЯ — Виставка кераміки СЛАВИ ГЕРУЛЯК.
- СУБОТА, 13-го СЕРПНЯ — АНДРІЙ ДОБРЯНСЬКИЙ, бас-баритон — соліст Метрополітен Опері, Нью Йорк. Акомпаньямент — ТОМА ГРИНЬКІВ.
- ЗАБАВА — Оркестра „РУШНИЧОК“ з Монтерлоу.
- НЕДІЛЯ, 14-го СЕРПНЯ — Виставка образів Е. КОЗАКА і ЙОГО СИНІВ. Вечором — Програма присвячена 75-РІЧЧЮ ЕКА.
- СУБОТА, 20-го СЕРПНЯ — „СОКІЛ“ — (1786 року) опера Д. Бортнянського у виконанні МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ на СОЮЗІВШІ під кер. А. ДОБРЯНСЬКОГО і Т. ГРИНЬКОВА.
- ЗАБАВА — Оркестра „СОЮЗІВКИ“.
- НЕДІЛЯ, 21-го СЕРПНЯ — Виставка образів МОЛОДИХ ТАЛАНТІВ.
- Год. 8-ма веч. — Вечір присвячений 50-річчю артистичної і педагогічної праці ВАЛЕНТИНИ ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ.
- 27-го і 28-го СЕРПНЯ — ГУЦУЛЬСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ.
- СУБОТА, 27-го СЕРПНЯ — Гуцульський ансамбль „ЧЕРЕМОШ“ з Філадельфії.
- ЗАБАВА — Оркестра Б. ГІРНЯКА та „ІЗМАРАГД“.
- НЕДІЛЯ, 28-го СЕРПНЯ — Виставка образів Л. ГУЦАЛЮКА.
- П'ЯТНИЦЯ, 2-го ВЕРЕСНЯ — ЗАБАВА — Оркестра СОЮЗІВКИ.
- СУБОТА, 3-го ВЕРЕСНЯ — ЕДІВАНКО, артист Бродвею і Голівуду. Акомпаньямент — Т. ГРИНЬКІВ.
- „ГЕНТШ НА ВЕСЕЛО“.
- ЗАБАВА — 2 оркестри — „ТЕМПО“ і „РУШНИЧОК“.
- НЕДІЛЯ, 4-го ВЕРЕСНЯ — УКРАЇНСЬКИЙ ТАНЦЮВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ та ансамбль „СОЮЗІВКИ“.
- ЗАБАВА — 2 оркестри — „ТЕМПО“ і „РУШНИЧОК“.
- П'ЯТНИЦЯ-ПОНЕДІЛОК, 2-5 ВЕРЕСНЯ — КРАЙОВІ ТЕНІСОВІ І ПЛАВАЧКІ ЗМАГАННЯ.
- СУБОТА, 17-го ВЕРЕСНЯ — 25-РІЧЧЯ СОЮЗІВКИ. Спеціальна програма — виступи МИСТЦІВ І ТАНЦЮВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ П. МАРУНЧАКА з Монтерлоу.
- ВИБІР МИСС СОЮЗІВКИ.
- Оркестра „РУШНИЧОК“.

Конферансьє всіх програм — АНЯ ДИДИК.

ВЕЛИКА ХОЛОДЖЕНА ЗАЛЯ „ВЕСЕЛКИ“
Телефон Союзівки — (914) 626-5641

СТУДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

УНІГУ. Він також заявив, що п-і Дзвінка Кравців-Явша, донька покійного поета і редактора „Свободи“ Богдана Кравців, підтвердила, що 10,000 книжок, які були в приватній збірці її покійного батька будуть передані до УНІГУ.

Мгр Хемич і мгр Тарнавський розповіли про працю ФКУ. Вони сказали, що тяжка і віддана праця спричинилася до успіхів УНІГУ, але вони додають, що робота ще далеко не закінчена.

Мгр Тарнавський проголосив дотажі поважніших сум на ФКУ. Між ними були жертви в сумі 1,000 дол. від дідуся Марії Білоус, однієї із студенток курсів тут, участь в яких також вони їй уфундували. Ще одна жертва прийшла від батька Остапа Мігайчука який бере участь в курсах разом зі своєю дружиною Ніною. Жертва п. Мігайчука в сумі 1,500 дол. піднесла його загальну суму пожертв на УНІГУ до 20,000 дол.

Останній семінар відбувся в неділю по обіді. Темою семінара було: „Рух опору в Україні“. Панелістами були д-р Любомир Гайда, який говорив про демографічний склад СРСР; проф. Богдан Бошорків, який пояснював політику руху опору України від 60-х років до сьогоднішнього дня, та Наталка Пилипчук, яка говорила про ролі української жінки в дисидентському русі в Україні.

В неділю перед останнім панелем відбулася зустріч між членами Управи СУСТА та представниками поодиноких Студентських громад. Студенти з різних міст і клубів поінформували своїх друзів про плани і успіхи своїх громад та обмінялися думками щодо можливостей і засобів поліпшення праці. До успіхів зараховується влаштування курсів українознавства по місцевих університетах, спонзорвання „Українських Днів“ та організування виставок української культури. До проблем студенти зараховують брак контактів між громадами і Управою СУСТА, як і між поодинокими громадами. До студентських турбот належить також факт, що відносно мало студентів є активні в своїх громадах.

Під час тих нарад Управа СУСТА одержала вістку, що на Принстонському університеті українські студенти зорганізували свою студентську громаду та виявили бажання вступити до СУСТА.

Під час конференції, в суботу ввечері, студенти завалялися при звуках оркестри „Ізмарагд“ під керівництвом Юрія Гіряка.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

великим вченим, гуманістом, викличе в усьому світі обурення і протести, яких ніяк не можна буде пояснити, а тим більше оправдати. Ніхто висока мета не може бути виправданням для низьких, негідних засобів. Засоби, що ви їх хочете вживати, найбільш нечесні, негідні й огидні — з моральної і людської точки зору. Я навіть не говорю про міжнародні юридичні норми, про право людини, про Кіншинів акт і про все інше, що має тут прямий чи непрямий зв'язок.

Судова справа під сучасну пору — найгірший засіб, яким можна б покарати; далекойдучі наслідки прямо не до передбачення. Я думаю, що вже пора перестати переслідувати людей тільки за те, що хтось сказав щось не так, як комусь потрібно; написав і опублікував щось своє, таке, що не вкладається в прокрустове ложе пануючої ідеології. Це дико, жорстоко, нечесно і шкідливо займатися припиненням ярликів „(нерозбірливий)“. Ви, правдоподібно, пам'ятаєте скільки в нічому невинних людей передчасно позбавили життя тільки за те, що в той час було модно приймати такі ярлики як „контрреволюціонер“, „ворог народу“, „зрадник“ і т. д. А що з такого злочинця виходили, судили мене, грубо порушивши при цьому Кримінальний Кодекс УРСР, то я не вірю,

Лютий, 1977
Дмитро Квечко

ВИКОРИСТАТЕ НАГОДУ; РІДКІСНІ ВИДАННЯ!

Андрій Яковлів: „ДОГОВІР БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО З МОСКОВОЮ 1654 р.“ \$2.00
Микола Ковалевський: „ПРИ ДЖЕРЕЛАХ ВОРОБ'Я“ — мемуари 3.50
Авраам Шпфін: „У СОВЕТСЬКІЙ КАТІВНІ“. Із свідчень політ'язня 1.50
Замовляти можна в книгарському відділі при „Свободі“, пересилаючи чек або поштовий переказ:
„СВОБОДА“ BOOKSTORE
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07303
Мешканці стеїту Нью Джерсі зобов'язані 5% ставкою податку.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

приймає негайно на різні околиці ЗСА
і Канади на дуже корисних умовах
праці

ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ

- Постійна праця. Залезнена платня. Соціальне, життєве і акцидентне забезпечення. Пенсійний фонд. Вакансії.
- Першесте мають професійні асоціації спеціалістів. Оточні працівники для УНСОЮЗУ — перешикоміно.
- Зголошуйтеся листовою або телефонічно:

Ukrainian National Association

30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303
Tel.: N.J. (201) 451-2200 — N.Y. (212) 227-5250-1

Пам'яті д-ра Михайла Турчмановича

1-го травня ц. р. помер на удар серця високої міри інтелектуал і український патріот сл. п. Михайло Турчманович. Про його смерть мало-хто з української громади довідався, бо останніми роками проживав він самотньо і широкі контакти з колись численними приятелями не мав. Народився Михайло Турчманович 2-го лютого 1910 року в с. Сновидові на

Бучаччині, в Галичині, в родині греко-католицького священника Амвросія і Софії Турчмановичів. В тому ж карпатському селі закінчив народну школу, а середню освіту здобув у Львові в українській академічній гімназії. Після закінчення гімназії виїхав на студії до Риму, де здобув титул доктора політичних наук і займався публіцистикою. До Другої світової війни

проживав Михайло Турчманович у Львові і з приходом большевиків пішов у підпілля, де перебував до приходу німців. Потім — знову підпілля, цим разом на Волині, де в 1942 р. й одружився він з паніною Наталією. Так під постійною загрозою смерті перебувала родина Турчмановичів аж до відходу німців.

На Захід виїхали вони до Австрії, до Грацу, де працювали на папірні як робітники. Після постійних бомбардувань Грацу переїхали на французьку зону до міста Равенсбургу, де народилася ім перша доня Софійка. Втікаючи від советських лодолів, які особливо розпаношилися на французькій зоні, родина Турчмановичів перенеслася на англійську зону Німеччини, до Діпі табору в Гайденав, де зосереджувалося культурне життя українських емігрантів, яких доля загнала на цю зону. Тут Михайло Турчманович викладав у таборовій гімназії історію.

Згодом — переїзд до „столиці“ української еміграції — до Мюнхену, де народилася друга доня Інна. Недалеко Мюнхену, в Новому Ульмі робота в газеті „Українські Вісті“.

В 1950 році опиняється Михайло Турчманович з родиною в Нью Йорку. Тут — робота на шоколадовій фабриці, знову такі робітником. Потім — переїзд до Ст. Полу, в Міннесоті і виснажлива, мізерно оплачувана праця в шпиталі.

Матеріальне становище покращало, коли, опанувавши англійську мову, влаштувався Михайло Турчманович як викладач німецької мови, яку знав досконало, в Люїс університеті в Локпорті, Ілліной. Знаходив час для газетарської праці — писав статті на актуальні політичні теми. Аж прийшов час виходу на пенсію. Вирішив писати спогади з часів протисовєтського і протинімецького підпілля, але — не довелося...

У квітні поїхав на два тижні на Гаваї відвідати свою старшу доню Софію. Вертаючись, заїхав до Мінеаполісу, до молодшої доні Інни.

Після цих останніх зустрічей, в Джулієті, поблизу університету, в якому викладав, нагло помер.

Університетські колеги влаштували йому похорон. Виголошували зворушливі промови. А потім тлінні останки д-ра Турчмановича діти перевезли літаком до Мінеаполісу, де знайшов він собі місце останнього спочинку. Покійний батько навчив їх бути людьми, гуманними. Любити Україну і — книжку. Залишив їм велику бібліотеку, але не залишив більше нічого, бо був скромний і не вмів літками торувати собі шлях у житті.

Нехай же з миром спочиває далеко від своєї любові України д-р Михайло Турчманович!

В. Д.

REAL ESTATE

Гарний 1-род. дім, бл. укр. школи в Ньюарку і Irvington Line, модерна кухня і гарна кахлева лазничка. 220 електрика, газове опівання, 2 гаражі, гар. город, власник змушений перенестися з уяви на працю. Цінить \$34,000. 4-род., в добром стані, блз. укр. церкви, 4, 4, 4 1/2 кімнат, 220 електрика, 4 гаражі, місячний дохід з ренти \$850.00. Власник на пенсії, переїжджає на Флориду. Цінить \$59,900. WENZLER REALTY INC. REALTOR
864 Sanford Ave., Irvington, N.J. 07111
Tel. (201) 371-0200

ANKA Company
REPRESENTATIVE 1968
48 East 7th St.
Tel. GR 2-3556, New York, 10003
APKA в місяцях липень і серпень — в неділі ЗАКРИТА.

HOLIDAY INN of Somerville

US Route 22 (E. Bound)
BRIDGEWATER, N.J. 08807
• Тел. (201) 526-9500, в українській мові 201-526-1866
• Власник українсь та пл українським зародом.

ПАМ'ЯТНИКИ

з різних гранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавдлу Бруку і св. Духа — відомі солдани фірма
К. М. КАРДОВИЧ

CONSTANTINE M. KARDOVICH
CYPRESS HILLS MONUMENTS
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel. (212) AP 7-2332

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНІ УНСОЮЗУ!

MALE AND FEMALE

ДОСВІДЧЕНІ
ОПЕРАЙТОРИ
Машина Merrow, при шитті „Polo“ сорочок. Платня від 120-200 на тиждень.
SHIRTEE LTD.
5 Lawrence Street, Bloomfield, N.J.
Call (201) 429-8500

OPERATORS
Experienced — MERROW, SINGER
Button, Buttonholes, Blind Stitch, Labels.
E. & A. SEWING & FINISHING, INC.
132 Gazza Boulevard, Farmingdale, L.I.
(516) 752-1793

Help Wanted Female

ОПЕРАЙТОРИ
до машин Singer Merrow, стібання safety stich, blindstitch, гуздики та дірки на гуздики. Висока платня, постійна праця.
629 Grove Street, 5th floor
Jersey City, N.J. (201) 963-1900

ГОСПОДИНЯ
ДО ТОВАРИСТВА
Спання на місці, 5-6 днів в тиждень. Побажана українка. Тел. ввечором — 6-8 год. за інформаціями і платню.
Tel. (212) 987-4522

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА УКР. ПОГРЕБНИК

Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА
ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS.
AIR CONDITIONED
Обслуга ЦІЛА І ЧЕСНА.
Our Services Are Available
Anywhere In New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавдлу Бруку і перенесення тіл з інших останків з різних країн світу.
801 Springfield Avenue
IRVINGTON, N.J.
NEWARK, N.J.
ESsex 5-5556

Увага! Їже появилася двомовна збірка вибраних творів **ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА**

„ГРАНІТНІ ОБЕЛИСКИ“

в українському оригіналі та англійському перекладі
Андрія М. Фр. Чирковського
Книжка ілюстрована мистецькими рисунками
Мотрі Ходинової
144 сторінок. Люксусове видання, на кредовому папері.
Ціна 5.00 дол. з пересилкою.
Мешканці стеїту Нью Джерсі зобов'язані 5% ставкою податку.
Замовляти: книгарський відділ при „СВОБОДІ“
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303
Мешканці стеїту Нью Джерсі зобов'язані 5% ставкою податку.

УВАГА! Їже появилася друком два превз. ливі історичні документи:

„Денник Начальної Команди УГА“ і суд над генералом

М. Тарнавським

DIARY OF THE SUPREME COMMAND OF THE
UKRAINIAN GALICIAN ARMY

Сторінок 326 тверда оправа. Ціна 10.00 дол.
Замовляти можна в книгарському відділі при „Свободі“, пересилаючи чек або поштовий переказ, долучуючи 0.7 центів на кошти пересилки.
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07303
Мешканці стеїту Нью Джерсі зобов'язані 5% ставкою податку.

Увага! **ІВАН КЕДРИН**

Життя — Події — Люди

СПОМИНИ та КОМЕНТАРІ

LIFE — EVENTS — PEOPLE
MEMOIRS AND COMMENTARY

Книжка у твердій темно-блакитній політичній обгортці, із золотими літерами, роботи мистця **БОГДАНА ВОЖЕМСЬКОГО**.

724 сторінок. Ціна 20.00 дол.
Замовляти можна в книгарському відділі при „Свободі“, пересилаючи чек або поштовий переказ, долучуючи одного долара на кошти пересилки.
СВОБОДА, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303
Мешканці стеїту Нью Джерсі зобов'язані 5% ставкою податку.

АПЛІКАЦІЯ НА ПРИЙНЯТТЯ НА КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ НА СОЮЗІВЦІ, КЕРГОНКСОН, Н. Й.

від 7-27-го серпня 1977 року

під проводом професора

В. Бакума і Христини Принади-Демиденко

ІМ'я і прізвище
Адреса
Вік Член УНС, Відділ

Аплікації висилати на адресу:

Ukrainian National Ass'n Estate
Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel. (914) 626-5641

Повідомлення Адміністрації

З уваги на те, що в дніх від 25 ЛИПНЯ до 6-го СЕРПНЯ, включно, „Свобода“ НЕ БУДЕ ПОВ'ЯЗУВАТИСЯ — проситися всіх, хто мав би на цей час якісь оголошення, надіслати їх до публікації перед тією ДВОТИЖНЕВОЮ перервою.

Поглянь, Тарзане!..
Забута долина слонів... Всі думали, що я вній загинув!

Ми думали, що тебе Помтлусе, заснула лавина.

яку ти сам спричинив вистрілом із рушниці! Ті самі слони, до яких я

стріляв, врятували мені життя... Це більше, ніж зробило б більшість людей!